

ПРОБЛЕМИ НАБОРУ НА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ (НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ПОТРЕБ РИНКУ ПРАЦІ ТА МОТИВАЦІЙ АБІТУРІЄНТІВ)

Ольга Внукова ¹, Олена Іванова ², Тетяна Черченко ³

¹ кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну Київського національного університету технологій та дизайну, <https://orcid.org/0000-0002-9306-7700>, e-mail: vnukova.olga@ukr.net

² Магістрант, Київського національного університету технологій та дизайну, <http://orcid.org/0000-0003-1713-1974>, e-mail: ivanova.elena.8000@gmail.com

³ Магістрант, Київського національного університету технологій та дизайну, <http://orcid.org/0000-0002-3508-4107>, e-mail: naydadog53@gmail.com

Реферат:

Актуальність статті зумовлюється необхідністю обґрунтування проблем, що стримують процеси поповнення вітчизняних закладів вищої освіти (ЗВО) вступниками з професійної освіти швейного профілю, та визначення шляхів їх подолання.

Мета: виділення проблем набору майбутніх педагогів професійної школи зі спеціальності «Професійна освіта» спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості» та обґрунтування пропозицій щодо їх вирішення.

Методи: аналіз літератури, освітньо-професійних програм (ОПП), мотиваційних листів абітурієнтів та інших джерел, опитування, порівняння для виявлення проблем набору майбутніх педагогів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) швейного профілю; систематизація та узагальнення – для вирішення означених проблем.

Результати: на основі аналізу наукової літератури, ОПП «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)», статистичних даних, матеріалів із сайтів, мотиваційних листів абітурієнтів окреслено потреби сучасного ринку праці України у кваліфікованих робітниках для легкої промисловості та педагогічних працівниках для ЗП(ПТ)О швейного профілю, виявлено проблеми набору на навчання майбутніх бакалаврів та магістрів з професійної освіти спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості» та сформульовано пропозиції щодо їх вирішення.

Висновки: означено кількість ЗП(ПТ)О України, які готують кваліфікованих робітників для легкої промисловості на сучасному етапі; визначено, що підготовка педагогічних працівників для цих ЗП(ПТ)О здійснюється у 8-ми закладах вищої освіти (ЗВО); встановлено проблеми набору на навчання майбутніх педагогів для ЗП(ПТ)О швейного профілю (низький попит абітурієнтів на дану спеціалізацію, відсутність мотивації частини абітурієнтів до педагогічної діяльності, недостатнє розуміння ними особливостей майбутньої професії); запропоновано шляхи вирішення даних проблем (активізація профорієнтаційної роботи, посилення педагогічної підготовки здобувачів освіти за відповідною ОПП, чітке формулювання особливостей ОПП, активне висвітлення процесу навчання за ОПП та працевлаштування випускників).

Ключові слова: кваліфікований робітник сфери легкої промисловості, бакалавр з професійної освіти, магістр з професійної освіти, освітньо-професійна програма, спеціалізація «Технологія виробів легкої промисловості».

Вступ. В умовах війни та повоєнної відбудови освіта є особливим ресурсом економічного розвитку держави. На професійну освіту покладають в Україні особливі сподівання, адже нині конче потрібні фахівці робітничих кваліфікацій, зокрема, для легкої промисловості. Ця сфера – одна з базових стратегічних галузей розвитку економіки, яка могла б збільшити обсяг експорту та бюджетні надходження України. Сучасні споживачі хочуть мати якісні вироби легкої промисловості, тому робітник повинен не лише вміти виконувати виробничі завдання, а і бути творчим та відповідальним. У зв'язку з цим до ЗП(ПТ)О, зокрема до педагогічних працівників, висуваються нові вимоги щодо підготовки робітничих кадрів для сфери легкої промисловості. Але наразі існує суперечність між потребою ЗП(ПТ)О швейного профілю у педагогічних працівниках, які володіють високим рівнем сформованості професійних компетентностей, та недостатнім забезпеченням цих закладів фахівцями з відповідною освітою. Тому є необхідність здійснити аналіз потреби системи професійної освіти у таких педагогах, обґрунтувати проблеми набору здобувачів вищої освіти зі спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості» та визначити шляхи їх подолання.

Джерела. Провідні науковці С. Гончаренко, Р. Гуревич, І. Зязюн, Л. Єршова, О. Коваленко, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, В. Радкевич, О. Пехота, О. Савченко, С. Сисоєва та інші досліджували різні аспекти теорії і практики професійної освіти. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів було розглянуто у монографії О. Коваленко (2007); підготовку майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності засобами комп'ютерних технологій – у монографії Р. Горбатюк, В. Кабак (2015). Майбутнім інженерам-педагогам присвятили дисертаційні дослідження Є. Громов, С. Гура, О. Єсіпова, Д. Коваленко, О. Кривильова, В. Люльченко, О. Макаренко, В. Масич, О. Потапчук та інші. Проблеми підготовки майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю досліджували: О. Кириченко (2004) – формування творчих умінь, Е. Шаріпова (2012) – формування професійної компетентності у процесі педагогічної практики, В. Білик (2015) – формування проєктувальної компетентності у процесі професійної підготовки, І. Шелудько (2018) – формування професійної майстерності засобами етнодизайну, та інші. Але проведений аналіз наукових праць дозволяє констатувати, що

проблемам набору на навчання майбутніх педагогів для закладів професійної освіти швейного профілю не приділено увагу, і це питання потребує нагального висвітлення.

Методи дослідження. Дослідження проводилося на основі аналізу наукової літератури, ОПП з підготовки бакалаврів та магістрів зі спеціальності «Професійна освіта» спеціалізації «015.36 Технологія виробів легкої промисловості», статистичних даних Асоціації «Укрлегпром», Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), інформаційних матеріалів із сайтів, мотиваційних листів абітурієнтів 2022 р. вступу, опитування, порівняння для виявлення проблем набору майбутніх педагогів для ЗП(ПТ)О швейного профілю; систематизації та узагальнення – для вирішення означених проблем.

Результати та обговорення. Легка промисловість об'єднує різні види економічної діяльності та виробляє широкий спектр товарів народного споживання. Серед них, згідно з Класифікацією видів економічної діяльності, можна виділити виробництва: текстильне, одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів. Для забезпечення цих видів діяльності найбільш поширеними є професії: «Швачка», «Кравець», «Закрійник», «Вишивальник». За даними Асоціації «Укрлегпром» в сфері легкої промисловості в передвоєнний період працювало понад 2,5 тис. підприємств та понад 90 000 осіб. За результатом звернення 14.10.2022 р. до сайту з пошуку роботи «robota.ua», було виявлено, що 924 вакансій швачок, кравців, закрійників.

Динаміка змін на ринку праці впливає на розвиток системи професійної освіти, на її модернізацію й відповідно на якість підготовки виробничого персоналу (Ничкало, 2004, Однорог, 2019). О. Щербак відзначала, що ЗП(ПТ)О стають, по суті, посередниками між клієнтом (учнем) і споживачем (потенційним працедавцем). Ця обставина спонукає заклад освіти до пошуку таких форм і методів трансляції знань, такого змісту і структури професійного навчання, які дають змогу забезпечити потрібну «товарну кондицію» клієнта – випускника конкретного ЗПО (Щербак, 2014, с. 22). Нами було проаналізовано (станом на 14.10.2022 р.) ЗП(ПТ)О за реєстром суб'єктів освітньої діяльності у ЄДЕБО з метою виявлення, яка їх частина здійснює підготовку кваліфікованих робітників для легкої промисловості Дані *таблиці 1* демонструють наявність значної мережі ЗП(ПТ)О, де здійснюється підготовка швачок, кравців, закрійників, вишивальниць.

Підготовка кваліфікованих робітників для легкої промисловості

Місто або область	Кількість ЗПО всього	Здійснюють підготовку швачок	Здійснюють підготовку кравців	Здійснюють підготовку закрійників	Здійснюють підготовку вишивальників
Київ	75	2	4	3	1
Дніпропетровська	136	8	10	6	2
Закарпатська	34	10	6	1	2
Київська	42	5	4	3	1
Львівська	86	6	15	6	1
Полтавська	78	9	11	6	3
Тернопільська	36	4	7	4	2
Хмельницька	45	7	12	3	1
Вінницька	60	7	7	2	0
Донецька	33	3	5	0	0
Запорізька	44	6	6	3	1
Кіровоградська	41	1	3	1	1
Миколаївська	55	3	5	1	2
Рівненська	41	7	13	6	3
Харківська	64	9	8	4	0
Черкаська	33	2	5	4	0
Чернігівська	27	2	2	1	0
Волинська	24	2	10	1	5
Житомирська	32	4	5	3	2
Івано-Франківська	37	4	5	1	1
Луганська	10	2	6	1	0
Одеська	60	3	10	4	1
Сумська	56	3	7	4	1
Херсонська	19	2	4	2	0
Чернівецька	23	1	4	1	0
Всього	1191	112	174	77	30

Вибірковий аналіз складу педагогічних працівників цих закладів по регіонах показав, що частина з них не мають спеціальної професійної освіти, багато хто – пенсійного віку. Тобто, в Україні є потреба у педагогічних працівниках ЗП(ПТ)О зі спеціалізації «015.36 Технологія виробів легкої промисловості», яка була виділена у «Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» у 2016 р.

Ми взяли до уваги розроблені Н. Титовою професійні курси спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», де продемонстровано співвідношення кількості ЗВО – надавачів освітніх послуг до кількості ЗП(ПТ)О – працедавців (2019, с. 13-14). За даними ЄДЕБО станом на 15.10.2022 р., виділили ЗВО, у яких у

2021 та 2022 роках здійснювався набір здобувачів вищої освіти на бакалаврський та магістерський рівні зі спеціальності «015 Професійна освіта» спеціалізації «015.36 Технологія виробів легкої промисловості» (таблиці 2, 3).

У 8-ох ЗВО готують бакалаврів, у 5-ох – магістрів із вищезазначеної спеціалізації. Відмічаємо, що спеціальності «015 Професійна освіта» надається особлива підтримка з боку держави. Але констатація результатів набору здобувачів вищої освіти у 2022 р. є невтішною: у сукупності це – 50 осіб на бакалаврський рівень. Серед них лише 9 осіб, які мають дипломи молодшого бакалавра чи молодшого спеціаліста. Цього року вступна кампанія проходила у складних воєнних умовах. Проте, у 2021 р. на бакалаврський рівень вступило більше лише на 4 особи. Тобто, маємо тенденцію низького попиту абітурієнтів на дану спеціалізацію.

Прийом на навчання абітурієнтів зі спеціальності «Професійна освіта» спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості» на бакалаврський рівень вищої освіти

№ з/п	Назва закладу вищої освіти	Кількість заяв абітурієнтів на базі повної загальної середньої освіти / диплому молодшого спеціаліста чи бакалавра у 2022 р.	Вступили на місця державного замовлення на базі повної загальної середньої освіти / диплому молодшого спеціаліста чи бакалавра у 2022 р.	Вступили на навчання за кошти фізичних чи юридичних осіб на базі повної загальної середньої освіти / диплому молодшого спеціаліста, бакалавра у 2022 р.	Всього вступили у 2022 р.	Всього вступили у 2021 р.
1	Київський національний університет технологій та дизайну	15 / 9	1 / 2	1 / 0	4	21
2	Мукачівський державний університет	13 / 1	3 / 0	6 / 1	10	6
3	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький)	13 / 0	1 / 0	4 / 0	5	6
4	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка	21 / 0	6 / 0	5 / 0	11	2
5	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка	11 / 17	5 / 0	0 / 1	6	5
6	Українська інженерно-педагогічна академія	39 / 9	3 / 0	1 / 1	5	11
7	Хмельницький національний університет	0 / 10	0 / 3	0 / 1	4	3
8	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка	15 / 0	5 / 0	0 / 0	5	0
	Всього осіб	127 / 46	24 / 5	17 / 4	50	54

На магістерський рівень вищої освіти у 2022 р. вступило 55 осіб, більше, ніж у 2021 р. Це пояснюється тим, що цього року було передбачено тільки фахові вступні випробування у ЗВО та розгляд мотиваційних листів. Минулого року абітурієнтам треба було ще скласти іспит з іноземної мови і багато хто не зміг це зробити.

Загалом, зважаючи на значну кількість ЗП(ПТ)О з підготовки кваліфікованих робітників для легкої промисловості, є очевидним недостатній набір на навчання майбутніх фахівців зі спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості».

Прийом на навчання абітурієнтів зі спеціальності «Професійна освіта» спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості» на магістерський рівень вищої освіти

№ з/п	Назва закладу вищої освіти	Кількість заяв абітурієнтів у 2022 р.	Вступили на місяць державного замовлення у 2022 р.	Вступили на навчання за кошти фізичних чи юридичних осіб у 2022 р.	Всього вступили у 2022 р.	Всього вступили у 2021 р.
1	Київський національний університет технологій та дизайну	23	8	3	11	4
2	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка	20	8	5	13	12
3	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка	27	11	1	12	3
4	Українська інженерно-педагогічна академія	42	10	3	13	11
5	Хмельницький національний університет	9	0	6	6	3
	Всього осіб	175	37	18	55	33

Ми проаналізували мотиваційні листи (вперше запроваджені як обов'язкові у вступній кампанії 2022 р.), зокрема, абітурієнтів Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), які стали студентами цього університету, з метою виявлення мотивів вступу абітурієнтів на ОПП «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)». Наприклад, у мотиваційному листі В. С., яка вступила до КНУТД на перший рівень вищої освіти, йдеться про те, що її найбільше цікавить сфера індустрії моди, що вона прагне мати власне виробництво з пошиття одягу. Абітурієнтка А. С. написала, що з дитинства захоплювалася одягом, створювала його сама, має здібності до малювання, нестандартного мислення, хоче бути дизайнером. Дівчата не зазначили, що свою долю бажають пов'язати з педагогічною діяльністю.

Д. О. повідомила про наявність дипломів з робітничих професій швейного профілю та диплому молодшого бакалавра, про свою соціальну активність, перемогу у конкурсі професійної майстерності, про те, що працює майстром виробничого навчання. На думку абітурієнтки, основне завдання педагога – постійний розвиток,

адже коли пізнаєш щось нове сам, то цікаво ділитися цим з іншими. Д. О. здобуття вищої освіти у КНУТД розглядає як можливість отримання нових знань та вмій для застосування їх під час проведення уроків. А. З. також закінчила ЗП(ПТ)О швейного профілю і вирішила обрати спеціальність «Професійна освіта», на яку її надихнули педагогічні працівники училища. А. З. хоче більше дізнатися про педагогічні методики. При виборі університету абітурієнтка звернула увагу на історію та міжнародне визнання ЗВО.

Серед абітурієнтів на магістерський рівень вищої освіти також були задоволення про усвідомлений вибір освітньої програми та спеціальності. Наприклад, В. Г. зазначила, що має знайомих – випускників минулих років, які працюють за фахом та задоволені цим. А. С. за роки навчання в КНУТД замислювалась над тим, чи хоче здобувати професійну освіту у магістратурі. Завдяки майстерності педагогів випускової кафедри А. С. зрозуміла, що вірно обрала професію.

В. С. мріє розпочати власну справу, пов'язану з індустрією моди. Наразі розвиває свої компетентності: бере участь у бізнес-тренінгах, відвідує курси дизайнерів, працює над власним брендом

одягу. Абітурієнтка зазначила, що професія, яку вона обрала, буде завжди потрібна, але не проявила правильного розуміння обраної спеціальності. М. Н., маючи магістерський рівень вищої освіти з іншої спеціальності, співпрацює з брендами моди, періодично відвідує тематичні виставки індустрії моди. У майбутньому планує про подальше зростання в цій сфері, але теж не відмічає педагогічної складової спеціальності.

В. В. обрала дану ОПП, проаналізувавши чимало інших. У важкий воєнний час для кожного, на думку абітурієнтки, приходиться переосмислення цінностей життя і вибір нових пріоритетів. У В. В. пристрасть до роботи з дітьми та підлітками проявилась під час перебування у таборі біженців та у школі в Латвії.

Л. О. написала, що на бакалавраті, вивчаючи фахові дисципліни, все більше усвідомлювала складність обраної професії, яка полягає у тому, щоб змогти цікаво передати свої знання учням. З такою непростою задачею Л. О. зіткнулась на практиці в ЗП(ПТ)О. Здатність творчо мислити дозволили їй бути впевненою під час проведення уроків.

М. Н. у мотиваційному листі відмітила, що вже працює на фаховій спеціальності у ЗП(ПТ)О. Працюючи з учнями, розуміє, що їх потрібно надихати та мотивувати до навчання. Себе у майбутньому М. Н. бачить викладачем вищої категорії, тому бажає здобути ступінь магістра з професійної освіти, має сподівання, що опанує інноваційні освітні технології для подальшого кар'єрного зросту. Прикладом для наслідування для М. Н. стали випускники за цією спеціальністю – її колеги.

Р. І. та П. М. працюють педагогічними працівниками у ЗП(ПТ)О вже тривалий час. Вони заявили, що мають потребу підвищити свій освітній рівень.

В. П. оточувала позитивна атмосфера протягом періоду навчання на бакалавраті у КНУТД. Це допомогло їй не лише здобути професійні знання, а й сформуванню бачення своєї подальшої професійної діяльності. В. В. прагне бути таким же взірцем для своїх учнів, як її педагоги, розуміє, що робота з учнями потребує багато зусиль, тому готова розвиватися та вдосконалюватися.

У результаті аналізу мотиваційних листів було виявлено наступне: 1) абітурієнти з передфаховою вищою освітою та робітничою кваліфікацією мають більш усвідомлений вибір професії педагога професійної школи, порівняно з тими, хто вступає на навчання після закінчення загальноосвітньої школи; добре розуміють спе-

цифіку професійної освіти та мають високий рівень професійної спрямованості щодо роботи за фахом; 2) частина абітурієнтів у спеціальності на перше місце ставить технологічну складову і не помічає головної – педагогічної (це стосується не тільки вступників на бакалаврський рівень, а і на магістерський); 3) бакалаври з професійної освіти, які працюють за фахом, мають намір продовжити навчання на другому рівні вищої освіти задля кар'єрного зросту; 4) на вибір ОПП значний вплив мають працюючі випускники цієї програми; 5) випускники бакалаврату з успішним досвідом педагогічної практики у ЗП(ПТ)О мають спрямованість до педагогічної діяльності та до продовження навчання за фахом; 6) на вибір закладу освіти для абітурієнтів впливає його історія, визнання, кваліфікація педагогів та їх комунікативні навички, психологічна атмосфера, комфортне освітнє середовище, можливість саморозвитку; 7) професію педагога обирають переважно ті, хто отримує задоволення у спілкуванні з дітьми та підлітками; 8) абітурієнти налаштовані докладати зусилля для успішного опанування професією та самовдосконалюватися. Вважаємо, що написання мотиваційних листів вступниками є хорошою практикою, що має бути продовжена для кращого розуміння мотивів абітурієнтів та проведення профорієнтаційної роботи.

Мотиваційні листи та опитування абітурієнтів показали, що мало хто зосередив увагу на особливостях ОПП. Проведений нами аналіз ОПП показав, що програми для здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня в особливостях акцентують увагу на: 1) дослідницьку діяльність, виконання реальних проєктів; 2) забезпечення можливостей реалізації академічної мобільності; 3) опанування дисциплін у галузі професійної освіти відповідно до спеціалізації; 4) реалізацію системного підходу у формуванні змісту навчальних дисциплін та реалізацію компетентнісного підходу при конструюванні змісту профільно-орієнтованих дисциплін; 5) проходження практики на підприємствах легкої промисловості та у ЗП(ПТ)О. Відзначаємо, що в ОПП для здобувачів магістерського рівня вищої освіти звернена увага також на: формування здатностей упроваджувати інноваційні освітні та виробничі технології, вирішувати складні психолого-педагогічні завдання; опанування сучасних досягнень у галузі педагогіки та легкої промисловості.

І. Зязюн наголошував на винятково важливому значенні положення про те, що заклад

освіти з підготовки педагогів повинен сформувати у свого випускника здатність бути суб'єктом як мінімум п'яти видів діяльності: предметної, педагогічної, інноваційної, колективного самоуправління і саморозвитку (2022, с. 18). На нашу думку, в особливостях ОПП має закладатися специфіка здобуття компетентностей щодо здійснення даних видів діяльності. Крім того, розробникам програм варто перейматися не тільки якістю ОПП та відповідним забезпеченням, а і зрозумілістю для абітурієнтів, зокрема, в описі особливостей програм.

Висновки. Означено потреби сучасної легкої промисловості України у швачках, кравцях, закрійниках, вишивальниках та встановлено, що їх готують чисельні ЗП(ПТ)О України, а підготовка педагогічних працівників для цих закладів здійснюється у 8-ми вітчизняних ЗВО. За результатами аналізу набору здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Професійна освіта» спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості» у 2021 та 2022 роках на перший та другий рівні вищої освіти на різні форми навчання встановлено тенденцію низького попиту абітурієнтів на цю

спеціалізацію. За результатами аналізу мотиваційних листів вступників визначено низьку мотивацію частини абітурієнтів до педагогічної діяльності, недостатнє розуміння ними особливостей майбутньої професії. Запропоновано шляхи вирішення даних проблем: активізація профорієнтаційної роботи, особливо у ЗП(ПТ)О, з метою залучення кращих випускників – кваліфікованих робітників до здобуття спеціальності з професійної освіти та працюючих педагогічних працівників, які не мають даної освіти; посилення педагогічної, зокрема практичної, підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти зі спеціальності «Професійна освіта» спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості»; в освітньо-професійних програмах звертати увагу на чітке формулювання особливостей ОПП, які були б зрозумілі абітурієнтам; активніше висвітлювати освітні процеси за ОПП «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)», працевлаштування випускників задля залучення більшої кількості абітурієнтів на ОПП. Перспективами подальших розвідок може бути дослідження шляхів підвищення якості підготовки педагогів для ЗП(ПТ)О швейного профілю.

Список посилань

- Білик, В. В. (2015). *Формування проєктувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю в процесі професійної підготовки*. (Дис. канд. пед. наук). Хмельницький національний університет, Хмельницький.
- Горбатюк, Р. М., Кабак, В. В. (2015). Підготовка майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності засобами комп'ютерних технологій: монографія. Луцьк: ВМА «ТЕРЕН».
- Зязюн, І. А. (2011). Нові технології підготовки вчителя в Україні. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського*: збірник наукових праць, 1(32), 16-21.
- Кириченко, О. М. (2004). *Методика формування творчих умінь у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю*. (Дис. канд. пед. наук). Національний гірничий університет, Дніпропетровськ.
- Коваленко, О. Е., Брюханова, Н. О., Мельниченко, О. О. (2007). Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу: монографія. Харків: УПА.
- Ничкало, Н. Г. (2004). Ринок праці і проблеми модернізації підготовки кваліфікованих робітників. *Професійно-технічна освіта*, 1, 4-12.
- Однорог, Г. (2019). Key competences of future garment workers: the offer and demand in the labour market. *Professional Pedagogics*, 2 (19), 31-42. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.31-42>
- Титова, Н. М. (2019). *Теоретичні і методичні засади психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання*. (Автореф. дис. докт. пед. наук). Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, Київ.
- Шаріпова, Е. Р. (2012). Формування професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю у процесі педагогічної практики. (Дис. канд. пед. наук). Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ.
- Шелудько, І. В. (2018). Формування професійної майстерності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю засобами етнодизайну. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]: Педагогічні науки*. 167, 159-162.
- Щербак, О. І. (2014). Теоретико-методичні засади підготовки і підвищення кваліфікації педагога професійного навчання для освіти дорослих: монографія. Київ: КППК.

Переклад і транслітерація

Bilyk, V. V. (2015). *Formuvannia proiektivalnoi kompetentnosti u maibutnikh inzheneriv-pedahohiv shveinoho profilu v protsesi profesiinoi pidhotovky* [Formation of design competence in future engineers-pedagogues of the sewing profile in the process of professional training]. (Dys. kand. ped. nauk). Khmelnytskyi natsionalnyi universytet [Khmelnytskyi National University], Khmelnytskyi, [in Ukrainian].

Horbatiuk, R. M., Kabak, V. V. (2015). *Pidhotovka maibutnikh inzheneriv-pedahohiv do profesiinoi diialnosti zasobamy kompiuternykh tekhnolohii* [Preparation of future engineers-pedagogues for professional activity by means of computer technologies]: monohrafiia. Lutsk: VMA «TEREN», [in Ukrainian].

Ziaziun, I. A. (2011). *Novi tekhnolohii pidhotovky vchytelia v Ukraini* [New technologies of teacher training in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho derzhavnoho universytetu imeni V.O. Sukhomlynskoho* [Scientific Bulletin of Mykolaiv State University named after V.O. Sukhomlynskyi]: zbirnyk naukovykh prats, 1(32), 16-21, [in Ukrainian].

Kyrychenko, O. M. (2004). *Metodyka formuvannia tvorchykh umin u maibutnikh inzheneriv-pedahohiv shveinoho profilu* [The method of formation of creative skills in future engineers-pedagogues of the sewing profile]. (Dys. kand. ped. nauk). Natsionalnyi hirnychiy universytet [National Mining University], Dnipropetrovsk, [in Ukrainian].

Kovalenko, O. E., Briukhanova, N. O., Melnychenko, O. O. (2007). *Teoretychni zasady profesiinoi pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh inzheneriv-pedahohiv v konteksti pryednannia Ukrainy do Bolonskoho protsesu* [Theoretical principles of professional pedagogical training of future engineer-pedagogues in the context of Ukraine's accession to the Bologna Process]: monohrafiia. Kharkiv: UIPA, [in Ukrainian].

Nychkalo, N. H. (2004). *Rynok pratsi i problemy modernizatsii pidhotovky kalifikovanykh robitnykiv* [Labor market and problems of modernization of training of qualified workers]. *Profesiino-tekhnichna osvita* [Vocational and technical education], 1, 4-12, [in Ukrainian].

Odnoroh, H (2019). Key competences of future garment workers: the offer and demand in the labour market. *Professional Pedagogics*, 2 (19), 31-42. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.31-42>

Tytova, N. M. (2019). *Teoretychni i metodychni zasady psykhologo-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia*. [Theoretical and methodical principles of psychological and pedagogical training of future teachers of vocational education] (Avtoref. dys. dokt. ped. nauk). Natsionalnyi pedahohichnyi universytet im. M.P. Drahomanova [National M.Dragomanov Pedagogical University], Kyiv, [in Ukrainian].

Sharipova, E. R. (2012). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv shveinoho profilu u protsesi pedahohichnoi praktyky* [Formation of professional competence of future engineers-pedagogues of sewing profile in the process of pedagogical practice]. (Dys. kand. ped. nauk). Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy, Kyiv [National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine], [in Ukrainian].

Sheludko, I. V. (2018). *Formuvannia profesiinoi maisternosti u maibutnikh inzheneriv-pedahohiv shveinoho profilu zasobamy etnodyzainu* [Formation of professional skills in future engineers-pedagogues of the sewing profile by means of ethnodesign]. *Naukovi zapysky* [Tsentralnoukrainskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka]: Pedahohichni nauky [Scientific notes of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vinnichenkosh: Pedagogical sciences]. 167, 159-162, [in Ukrainian].

Shcherbak, O. I. (2014). *Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky i pidvyshchennia kvalifikatsii pedahoha profesiinoho navchannia dlia osvity doroslykh* [Theoretical and methodological principles of training and advanced training of teachers of professional training for adult education]: monohrafiia. Kyiv: KPPK, [in Ukrainian].

PROBLEMS OF RECRUITMENT FOR THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION SCHOOL (P(V)E SCHOOL) OF THE SEWING PROFILE (BASED ON ANALYSIS OF THE NEEDS OF THE LABOR MARKET AND THE MOTIVATIONS OF APPLICANTS)

Olha Vnukova ¹, Olena Ivanova ², Tatiana Cherchenko ³

¹ Candidate of Pedagogic Sciences (Ph. D), Docent, Associate Professor at the Department of Professional Education in Technologies and Design of Kyiv National University Technologies and Design, <https://orcid.org/0000-0002-9306-7700>, e-mail: vnukova.olga@ukr.net

² Master Student, of Kyiv National University Technologies and Design, <http://orcid.org/0000-0003-1713-1974>, e-mail: ivanova.elena.8000@gmail.com

³ Master Student, of Kyiv National University Technologies and Design, <http://orcid.org/0000-0002-3508-4107>, e-mail: naydadog53@gmail.com

Abstract

The relevance of the article is determined by the need to substantiate the problems that constrain the processes of replenishment of domestic institutions of higher education (HEIs) with entrants from vocational education of the sewing profile, and to determine ways to overcome them.

Aim: allocation of problems of recruitment of future vocational school teachers from the specialty "Vocational Education" specialization «Technology of Light Industry Products» and justification of proposals for their solution.

Methods: analysis of literature, educational and professional programs (EPP), motivational letters of applicants and other sources, surveys, comparisons to identify problems of recruitment of future teachers for Professional (vocational) education school (P(V)E school) of sewing profile; systematization and generalization – to solve the specified problems.

Results: based on the analysis of scientific literature, EPP «Professional education (Technology of light industry products)», statistical data, materials from websites, motivation letters of applicants, the needs of the modern labor market of Ukraine for qualified workers for light industry and pedagogical workers for vocational training in the sewing profile were outlined, the problems of recruitment of future bachelors and masters in professional education of the specialization «Technology of light industry products» were identified and suggestions for their solution were formulated.

Conclusions: the number of P(V)E school of Ukraine, which prepares qualified workers for light industry at the current stage, is determined; it was determined that the training of teaching staff for P(V)E school is provided in 8 institutions of higher education (HEIs); the problems of recruitment for the training of future teachers for P(V)E school in the sewing profile have been identified (low demand of entrants for this specialization, lack of motivation of part of the entrants for teaching activities, insufficient understanding by them of the features of the future profession); ways to solve these problems are proposed (intensification of career guidance work, strengthening of pedagogical training of those seeking education under this EPP, clear formulation of the features of EPP, active coverage of the process of training at the EPP and employment of graduates).

Keywords: *qualified worker in the field of light industry, bachelor's degree in vocational education, master's degree in vocational education, educational and professional program, specialization «Technology of light industry products».*

Стаття надійшла до редакції: 25.10.22

Прийнято до публікації: 02.11.22